

PSİKOLOJİ BİLİMİNİ TANIYALIM

PSİKOLOJİNİN KONUSU

Psikoloji, Yunanca ruh bilgisi anlamına gelen psyche (ruh) ve logos (bilgi) kelimelerinden oluşmuştur. Kelime anlamı ruh bilimi olmasına rağmen pozitif bir bilim dalı olan psikoloji ruhu ele almaz. Çünkü ruh metafizik alanla ilgilidir ve daha çok felsefenin alanına girer.

Psikolojinin konusu; insanın düşünmesi, öğrenmesi, algılaması gibi çeşitli etkinliklerdir. Psikoloji, insan ve hayvan davranışlarının gözlemlenebilir ve ölçülebilir olanları ile zihinsel süreçleri inceleyen pozitif bir bilimdir. Psikolojinin asıl konusu insan davranışlarıdır. İnsan davranışlarını daha iyi anlamak ve açıklamak amacıyla hayvan davranışları da incelenmektedir.

Davranış, canlının uyarıcılara gösterdiği tepkilerdir. Bu tepkiler fiziksel, fizyolojik, zihinsel ve duygusal nitelikte olmaktadır. Her davranışın fizyolojik yönü vardır.

Davranışlar yürüme, konuşma, gülme gibi doğrudan gözlemlenebileceği gibi; davranışların biliş ve duygular, zekâ, kişilik gibi doğrudan gözlenemeyen yönü de bulunmaktadır.

Örnek-1

- I. Doğrudan gözlemlenebilen davranışlar
- II. Doğrudan gözlemlenemeyen zihinsel süreçler
- III. Fizyolojik tepkiler

Yukarıdakilerden hangileri, günümüz psikoloji araştırmalarının kapsamında yer almaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III
- (2018-AYT)

Çözüm-1

PSİKOLOJİNİN GELİŞİMİ VE YAKLAŞIMLARI

Zihin ve ruh öncelikle felsefe tarafından ele alınmıştır. Platon MÖ 5. yüzyılda ruhun idealardan farklı olduğunu ve bedenden ayrı bir varlığın olduğunu söylemiştir. Aristoteles ise ruhu beden bir fonksiyonu olarak görmüştür.

17. yüzyılda Descartes, davranışı duyu organları, sinir sistemi ve kaslarla açıklamaya çalışmış, William Harvey kan dolaşımıyla ilgili görüşler ortaya atmıştır.

Fizik ve kimya bilimlerindeki gelişmeler psikolojinin bir bilim hâline gelmesinde ve felsefeden ayrılarak bağımsız bir kimliğe bürünmesinde etkili olmuştur.

DiFnot

Alman psikolog Wilhelm Wundt'un (1832-1910) 1879 yılında kurduğu ilk psikoloji laboratuvarı ile psikoloji pozitif bir bilim olma özelliği kazanmıştır.

Yapısalcı Yaklaşım (Strükturalizm)

Önemli temsilcisi Wilhelm Wundt'tur. Amacı zihnin yapısını; insan bilincini parçalara ayırarak incelemektir. Yapısalcılar insan zihnini duyu, düşünce, algı, irade gibi çeşitli öğelere ayırarak bunları laboratuvar ortamında incelemeyi amaç edinmişlerdir.

Yapısalcılar içe bakış (iç gözlem) yöntemini kullanmışlardır. **İçe bakış**, kişinin kendi kendisini gözlemleyerek gözlemlerini araştırmacıya aktarmasıdır. Fakat bu yöntem nesnel olmadığından dolayı özellikle davranışçı psikologlar tarafından eleştirilmiştir.

Örnek-2

Ünlü bir gurme olan Ali, bir yemeği tadarken yemeğin görünüşünü, dokusunu, ağzında bıraktığı tadı, kokusunu tek tek detaylı bir biçimde inceler. Ali'nin amacı, yemeğin ona ne hissettirdiğini; yemeği oluşturan unsurları ayrı ayrı ele alarak anlamaktır.

Ali'nin yemekleri tadarkenki bu yaklaşımı, psikoloji ekollerinden hangisine örnektir?

- A) Yapısalcı B) Davranışçı C) İşlevselci
D) Gestalt E) Psikoanalitik
- (2017-LYS)

Çözüm-2

Hümanistik Yaklaşım

En önemli temsilcileri C. Rogers ve A. Maslow'dur. Bu yaklaşım bireyselliğe önem verir. İnsan, davranışçı yaklaşımın savunduğu gibi belli uyarıcılara belli tepkiler veren bir varlık değildir. İnsan cansız bir nesne değil; düşünen, özgürce seçim yapabilen bir varlıktır.

Örnek-5

Hangi işi seçeceğine karar veremeyen Yasemin, psikolojik destek için bir psikoloğa gitmiştir. Psikolog, Yasemin'in kendi potansiyelini görüp buna uygun iş seçmesi konusunda farkındalık kazanmasına yardımcı olmuştur.

Bu parçada, psikoloğun hangi tür psikolojik destek kullandığı söylenebilir?

- A) Psikanaliz B) Davranışçı
C) Bilişsel-davranışçı D) Hümanistik
E) İlaç

(2013-LYS)

Çözüm-5

Hümanistik yaklaşım insanı iyimser açıdan ele almıştır. İnsan sürekli gelişim ve oluşum hâlinde bulunur. Dolayısıyla her insanın duygu, düşünce ve davranış biçimlerinde kişisel farklar bulunduğu için her insan başlı başına bir varlık olarak ele alınıp değerlendirilmelidir.

Örnek-6

Her insanın duygu, inanç, algılama gibi bireysel farklılıkları vardır. Bu nedenle bireyleri belli kalıplarla biçimlendirmeye çalışmak ve deneysel ortamlar oluşturmak doğru değildir. Çünkü, herkes kendi kişisel özellikleri ile bir anlam ve değer taşır.

Hümanist yaklaşımın bu görüşü için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bireyi önemseydiği
B) Bireysel ayrılıkları göz ardı etmediği
C) Davranışların kategorize edilmesine karşı çıktığı
D) Her bireyde farklı özelliklerin olduğunu savunduğu
E) Deneye öncelik verdiği

Çözüm-6

Gestaltçı Yaklaşım (Bütüncül)

En önemli temsilcisi Max Wertheimer'dir. Bu yaklaşıma göre insan bilinci bir bütündür ve parçalara ayrılmaz. Bütün, onu oluşturan parçalardan farklıdır. Özellikle algı ve öğrenme konularında başarılı çalışmalar yapmışlardır.

Yaptıkları araştırmalarda içe bakış, doğal gözlem ve deney yönteminden yararlanan Gestaltçı yaklaşımın savunucuları dil öğreniminde tümdengelim yönteminin kullanılmasında etkili olmuştur.

Bilişsel Yaklaşım

Jean Piaget en önemli temsilcisidir. **Biliş** kavramı, insanın dünyayı tanıma ve anlamaya yönelik zihinsel etkinlikleri anlamına gelir. Bilişsel yaklaşım insanı pasif bir varlık olarak değil; algılayan, uyarıcıları işleyen, anlamlandıran aktif bir varlık olarak görür.

İnsan davranışlarını anlamak için bilinç, dikkat, algı, bellek, düşünme gibi bilişsel süreçlerini incelemek gerekir. Bu amaçla organizmanın içinde yer alan bilişsel süreçlerin türü ve yapısıyla, gözlenebilen davranışlarının türü ve özellikleri arasındaki ilişkiler araştırılır.

Piaget'ye göre insanın bilişsel gelişimi, fiziksel gelişimi gibi belli bir sıra izler. Nasıl ki yeni doğan bir bebek önce emekler sonra ayağa kalkar ve daha sonra yürümeyi öğrenirse birey de bilişsel gelişimde önce somut cisimleri, sonra soyut kavramları ve genellemeleri kavrar.

Biyolojik Yaklaşım

Temsilcisi A. Meyer'dir. Bu yaklaşım, davranışları anlayabilmek için organizmanın biyolojik yapı ve işlevlerini anlamak gerektiğini savunur. Bazı davranışları beynin değişik bölgelerinin işlevleriyle, bazılarını da iç salgı bezlerinin kana az ya da çok hormon salgılaması ile açıklar.

Meyer'e göre, insanın davranışları üzerinde biyolojik yapının yanında çevre ve toplumsal koşullarının da etkisi vardır. Akıl hastalıklarının kaynağı da yapısal bozukluklar değil, kişilik bozukluklarıdır.

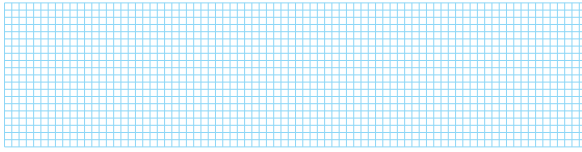
Örnek-7

Size “Günaydın!” diyen birisine “Günaydın!” deyip gülümsediğinizi düşünelim. Bu davranışı, biyolojik olarak beynin bölgelerinin aktif olması ve sinir hücrelerinin harekete geçmesi olarak açıklayabiliriz. Yine aynı davranışı açıklamak için bedenin içindeki herhangi bir şeyi kaynak kabul etmeyip aksine “Günaydın!” denmesi sizin gülümsemenize yol açan bir uyarandır. Yanıt ise tepkidir. Bu tepki, öğrenilmiş bir tepkidir, deriz.

Bu parçada yer alan iki farklı açıklama aşağıdaki yaklaşımlardan hangilerine uygun örnek oluşturur?

- A) Biyolojik, Davranışçı
- B) Psikoanalitik, Davranışçı
- C) Biyolojik, Psikoanalitik
- D) Biyolojik, Yapısalcı
- E) Yapısalcı, Psikoanalitik

(2015-LYS)

Çözüm-7**PSİKOLOJİNİN ÖLÇÜTLERİ VE AMAÇLARI**

Psikoloji biliminin ölçütleri gözlenebilirlik ve ölçülebilirliktir.

Gözlenebilirlik

Psikolojinin konusu olan davranışların kimisi doğrudan kimisi dolaylı yoldan gözlemlenebilmektedir. Zekâ, kişilik, kaygı, bellek gibi davranışlar testler aracılığıyla gözlemlenebilmektedir. Yürüme, konuşma, yüzme gibi davranışlar ise dışarıdan doğrudan gözlemlenebilmektedir. Gözlem yalnızca çıplak gözle yapılmaz, yardımcı araç ve gereçler kullanarak da gözlem yapılmaktadır.

Ölçülebilirlik

Psikoloji bilimi incelediği konularda sahip olduğu verilerin büyük bir çoğunluğunu ölçme sonucu elde etmektedir. Bu veriler yordanarak bir yargıya, bir genel ilkeye ulaşılmaktadır. İnsanların birçok davranışı ölçülmektedir. Ölçümler geliştirilen test ve tekniklerle yapılır. Ölçümde elde edilen sayısal veriler bir kesinlik ifade eder, güvenilirlik değerini yükseltir.

Gözlenebilen ve ölçülebilen olaylar iletilebilir, tekrarlanabilir. Elde edilen sonuçlar arasında bir tutarlılık varsa bu ölçümün güvenilir olduğunu gösterir.

Psikoloji biliminin insan davranışlarını tanımlama, anlama ve açıklama, önceden kestirebilme, insan davranışlarını etkileme ve kontrol etme amaçları vardır.

İnsan Davranışlarını Tanımlama

Psikolojinin konusu davranıştır. Psikoloji öncelikle davranış kavramını ve bu kavram kapsamında ele aldığı konuları tanımlama amacı güder. Örneğin korkak bir kimse karşısında psikoloji, onun dıştan gözlenebilen ses, hareket, yürüme tarzı gibi etkinlikleri yanında, neler düşündüğü ve neler hissettiği gibi dolaylı gözlenebilen davranışlarını da inceleyerek korkaklığın ne olduğunu tanımlamaya çalışır. Böylelikle onun duygu, düşünce ve davranışlarının altında yatan nedenlerin aydınlatılması adına ilk adım atılmış olur.

İnsan Davranışlarını Anlama ve Açıklama

Psikolojinin diğer bir amacı da gözlem ve deney sonuçlarından hareketle genellemelere ulaşmak ve davranışlar arası neden-sonuç ilişkisini çözümlenektir. Örneğin psikoloji anormal davranışları olan bir kimseyi inceleyen onun anormal davranışlarına neden olan aile, ekonomik durum ve eğitim gibi dış etmenleri araştırır.

İnsan Davranışlarını Önceden Kestirebilme

Psikoloji, davranışların nedenlerini ortaya koyduktan sonra, benzer durumlarda da ne tür davranışların ortaya çıkabileceğini önceden kestirebilir. Örneğin yeterince güdülenmeyen bir bireyin başarılı olamayacağı önceden tahmin edilebilir.

İnsan Davranışlarını Etkileme ve Kontrol Etme

Bu aşamada davranışın olumlu (istenen) yönde gelişmesi için ortaya çıkacak (istenmeyen) durumların kontrol edilmesi ve önlenmesi amaçlanır.

Örnek-8

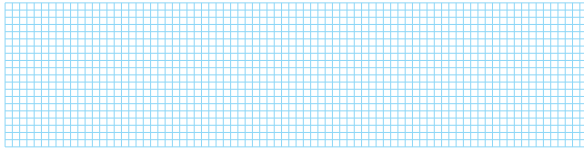

Psikolojinin elde ettiği bilgilerden yararlanarak bireyin ve toplumun ruh sağlığını koruyucu önlemler alınır. Okullarda yapılan meslek seçimi rehberliği ile bireylerin ilerideki mesleklerini mutlu bir şekilde yürütmelerine yardımcı olunur.

Bu parçada psikoloji biliminin hangi amacından söz edilmektedir?

- A) Davranışları etkileyerek bireysel ve toplumsal fayda sağlama
- B) İnsan davranışlarını tanımlama
- C) Bireyin iş verimini artırma
- D) Bireyi ilgi çekici soruları düşünmeye yöneltme
- E) Araştırma sonuçlarının olumsuz amaçlar için kullanılmasını önleme

Çözüm-8

TEST - 1'İ ÇÖZEBİLİRSİNİZ.

PSİKOLOJİNİN YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

Yöntem, belirli bir amaca ulaşmak için izlenen sistemli yoldur. Bilimsel yöntem olayların sistemli şekilde gözlenmesi ve yorumlanabilmesiyle ilgili genel ilkeler ve kurallardır. Bütün bilimsel çalışmalar belli bir problemin belirlenmesi ve gözlenmesi ile başlar. Daha önce bu konuda yapılmış çalışmalar gözden geçirilir ve bir hipotez oluşturulur.

Hipotez, gözlenen olaylar arasındaki bağlantıların kavranıp tanımlanması ve sınıflandırılması sonucu ulaşılan geçici açıklamadır ve diğer araştırma teknikleri ile araştırılır. Bundan sonra teori oluşur.

Teori (kuram), sistemli bir biçimde düzenlenmiş birçok olayı açıklayan ve bilime temel olan kurallar ve yasalar bütünüdür. Eğer teori içindeki eksiklikler giderilirse ve bilgi, matematik formüllerle ifade edilirse kesinleşmiş olur.

Betimsel Yöntemler

Gözlem

Organizmanın içerisinde bulunduğu koşullar karşısındaki davranışlarının bir araştırmacı tarafından incelenmesidir. Gözlem; doğal gözlem ve sistematik gözlem olarak ikiye ayrılır.

Doğal gözlem, araştırmacının olaya etki etmeden, olayı olduğu gibi incelemesidir. Araştırmacı gözlemlendiği durumu kontrol altına alma, şartlarına müdahale etme gibi bir amaç gütmmez. Hayvanların doğal ortamdaki hareketlerini ve bebeklerin belli konumdaki tepkilerinin incelenmesi bir doğal gözlemdir.

Sistematik gözlem, koşulları araştırmacı tarafından kontrol edilir ve istenildiği zaman değiştirilebilir. Bu gözlemlerle araştırmacı, konuyu kısa sürede, sistemli ve nesnel bir biçimde ele alarak daha kesin bilgiler elde eder.

Vaka (Olay) İncelemesi

İnsanın bugünkü davranışlarının anlaşılabilmesi onun geçmiş yaşantısının bilinmesine bağlıdır. Onun için bu yöntemde bireyin geçmiş yaşantısı, ailesi, çevresi, eğitim durumu, geçirdiği hastalıklar ve arkadaş grupları araştırılır. Örneğin şiddet eğilimi olan bir kişiyi anlayabilmek için onun geçmiş yaşantısında şiddet, sevgisizlik gibi olumsuz yaşantıların bulunup bulunmadığı araştırılır.

Örnek-9

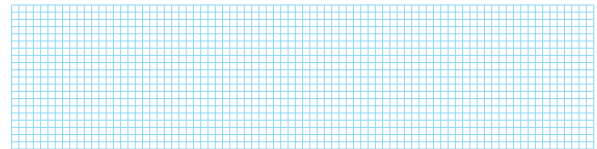

Bir klinikte profesyonel psikolojik yardım hizmeti sunan bir psikoloğun, haftada bir kez takip ettiği, kendisine ilginç gelen ve incelendiğinde bilim dünyasına önemli katkılar yapılacağını düşündüğü bir danışanınin duygu, düşünce, davranış ve inanışlarını derinlemesine analiz ederek bilgi elde etmesi yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Vaka incelemesi
- B) Deney
- C) Anket
- D) Doğal gözlem
- E) İlişkisel çalışma

(2015-LYS)

Çözüm-9

Anket

Anket, kişilerin belirli konulardaki tutumlarını, duygu ve düşüncelerini belirlemek amacıyla hazırlanan soru listeleridir. Anket ile toplanan veriler istatistiksel olarak değerlendirilerek yorumlanır. Anketin geçerliliği soruların iyi hazırlanmış olmasına, kişilerin gizli ve özel yaşamlarını açıklayıcı, değer yargılarını incitici olmamasına ve anketi yanıtlayanların samimiyet derecesine bağlıdır.

DİFnot

Anket ya doğrudan bir anketör tarafından, ankete katılan kişilerle yüz yüze gerçekleştirilir veya mektup ya da internet üzerinden gerçekleştirilir. Anket uygulanacak grup örneklem usulü ile belirlenir. Örneklemden elde edilen bilgi örneklemin temsil ettiği evrene genellenir.

Görüşme

Araştırma yapılacak konu hakkında bireylerin duyuğu, düşünce ve davranışlarını saptamada, onları yakından tanımadaki kullanılan bir tekniktir. Yüz yüze ve sözel iletişim yoluyla gerçekleştirilir.

DeneySEL Yöntem

DeneySEL yöntemde araştırmaların temel amacı davranışların nedenlerini ve davranışlar arası sebep-sonuç ilişkilerini incelemektir. Deney koşullarının araştırmacı tarafından oluşturulmasıyla olayların laboratuvar ortamında yapay olarak tekrarlanmasına dayalıdır. Deneyde değişkenler kontrol altına alınır. Sadece incelenecek olan değişken farklı tutulur.

Örnek-10

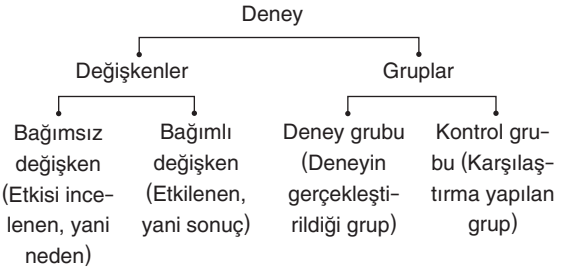
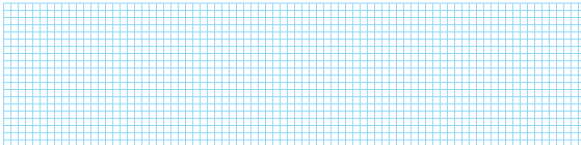
Araba kullanırken cep telefonu ile konuşan sürücülerin cep telefonu ile ilgilenmeyen sürücülere göre trafikte daha fazla hata yaptıkları hipotezini test etmek amacıyla bir çalışma tasarlanmıştır. Araba şeklinde bir simülasyon aracına oturan katılımcılardan; ekranda gördükleri yol üzerinde simülasyon aracını kullanmaları istenmiştir. Bir grup katılımcıdan aracı kullanırken cep telefonu ile konuşmaları istenirken diğer gruba cep telefonlarını kullanmamaları söylenmiştir. Daha sonra iki grubun simülasyon sırasında yaptıkları hataların sayısı karşılaştırılmıştır.

Bu çalışmada aşağıdaki araştırma yöntemlerinden hangisi kullanılmıştır?

- A) DeneySEL çalışma B) İlişkiSEL çalışma
C) Vaka çalışması D) Doğal gözlem
E) Anket çalışması

(2017-LYS)

Çözüm-10

Örnek-11

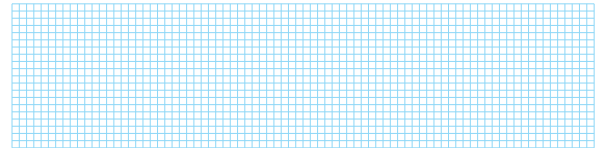
Bir araştırmacı, gerçek bir arabaya uygun olarak üretilmiş simülasyon kullanarak sürücü özellikleri ve davranışlarıyla ilgili bir çalışma yapmıştır. Simülasyon ortamına girmeden önce katılımcılara kaç yıldır araba kullandıkları, cinsiyetleri, yaşları, günde ortalama kaç kilometre ve kaç saat araç kullandıklarını sormuş ve daha sonra da simülasyonda aracı kullanmaya başlayan katılımcıların emniyet kemeri takıp takmadığını kaydetmiştir.

Bu parçadaki bilgilere göre, bu çalışmada aşağıdaki ilişkilerden hangisi araştırılmaz?

- A) Günde ortalama araç kullanma süresi ve cinsiyet
B) Trafik cezası almış olma ve cinsiyet
C) Günde ortalama araç kullanma mesafesi ve yaş
D) Emniyet kemeri takma davranışı ve kaç yıldır araba kullandığı
E) Emniyet kemeri takma davranışı ve yaş

(2014-LYS)

Çözüm-11

DİFnot

Bağımsız değişken, bir deneyde araştırmacının kontrolü altında bulunan ve etkisi incelenen faktördür.

Bağımlı değişken, bağımsız değişkene bağlı olarak meydana gelen sonuçtur. Diğer bir deyişle deneyde etkilenmesi beklenen davranıştır.

DeneY grubu, araştırmada etkisi incelenecek nedenin uygulandığı gruptur. Bu grupta meydana gelen değişiklik kontrol grubuyla karşılaştırılarak bir sonuca varılır.

Kontrol grubu, deneY grubu ile karşılaştırma yapmak üzere oluşturulan ve şartlarında hiçbir değişiklik yapılmayan gruptur.

Araştırmacı deneyi birbirine denk deneklerden oluşturulan gruplar üzerinde yapar. Böylece etkisi incelenecek değişkenin yol açacağı durumu net olarak görmüş olur. Eğer değişkenler tam olarak kontrol altına alınmamış olursa sonucun hangi nedene bağlı olarak ortaya çıktığını belirlemek zorlaşır.

Örnek-12

Bir araştırmacı, sıklıkla saldırgan davranış gösteren çocukların diğer çocuklarla daha az vakit geçirdiği hipotezini doğrulamak ister. Bu nedenle ilk olarak ilkökullü çocuklarından gözlenebilecek saldırgan davranışları tespit etmek amacıyla okul bahçelerinde bir doğal gözlem çalışması yapar. İtme, tokatlama, yumruklama, tekmeleme ve çimdikleme gibi davranışları saldırganlık olarak tanımlar. Bunu takip eden ilişkisel bir çalışmada ise bu tür davranışları sıkça gösteren çocukların, diğer çocuklarla grup oyunlarında daha az zaman geçirdiği hipotezini test eder. İkinci çalışmanın bulguları beklentisini destekler.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Araştırmacı ilk çalışmasında betimleme amacı gütmüştür.
- B) İkinci çalışma; saldırganlık ve diğer çocuklarla az vakit geçirme arasında bir neden-sonuç ilişkisi olduğunu göstermektedir.
- C) Saldırgan davranışlar ile diğer çocuklarla birlikte zaman geçirme arasında olumsuz ilişki vardır.
- D) Bu araştırmacı amacına ulaşmak için birden fazla bilimsel araştırma yönteminden yararlanmıştır.
- E) Saldırgan davranışlar, gözlenebilir ve ölçülebilir biçimde tanımlandığı için ikinci çalışmanın hipotezini test etmek mümkün olmuştur.

(2016-LYS)

Çözüm-12

İlişkisel Yöntem (Korelasyon-Bağıntı)

İki dizi puan ya da ölçüm arasındaki karşılıklı ilişki korelasyon olarak adlandırılır. Düzenli spor yapan bireylerin sağlıklı olduğunu, TYT ile AYT sınavlarındaki başarı düzeyleri arasında bir bağıntı olduğunu söyleyebiliriz.

Bu yargılar bize söz konusu değişkenler arasında bir ilişkinin olduğunu gösterir.

DiFnot

Değişkenler arasındaki bağıntı derecesine korelasyon katsayısı denir. Korelasyon katsayısı +1 ile -1 arasında değişir. +1 en yüksek ve mükemmel olumlu ilişkiyi -1 ise olumsuz ilişkiyi belirtir. Eğer korelasyon katsayısı 0 ise değişkenler arasında bir ilişkinin olmadığını gösterir.

İki değişken arasında doğru orantının bulunmasına **pozitif (olumlu) korelasyon** denir. Değişkenin birindeki artışın diğerinde de artmaya veya değişkenin birindeki azalmanın diğerinde de azalmaya yol açmasıdır. Pozitif korelasyonda her iki değişkenin de değişme yönü aynıdır. Zekâ ve okul başarısı arasındaki pozitif bir korelasyon vardır.

İki değişken arasında ters bağıntının olmasına **negatif (olumsuz) korelasyon** adı verilir. Bir olaydaki artış, başka bir olayın azalmasına yol açar. Tekrar sayısı ile hata miktarı arasında negatif korelasyon vardır.

Eğer iki değişken arasında bir ilişki yoksa aralarında **sıfır (nötr) korelasyon** vardır. Örneğin düzenli beslenme ve saç rengi arasında herhangi bir ilişki kurulamaz.

Deneyisel yöntem ile ilişkisel çalışmanın işlevleri farklıdır. Deneyisel yöntem, değişkenlere ilişkin verilerin elde edilmesini, ilişkisel çalışma ise bu veriler arasındaki ilişkinin derecesinin ortaya konulmasını sağlar.

Örnek-13

- I. Neden-sonuç ilişkisinin incelenmesi
- II. Ayrıntılı betimsel bilgi verilmesi
- III. Değişkenler arası ilişkilerin yönünün belirlenmesi

Yukarıdakilerden hangileri, psikolojideki ilişkisel araştırmaların özelliklerindedir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

(2013-LYS)

Çözüm-13

Empty grid area for the solution of Example 13.

Bilişsel Psikoloji

Algılama, düşünme, hatırlama, unutmama, problem çözme ve dil davranışının altında yatan süreçler konusunda araştırmalar yapar.

Deneyel Psikoloji

Belirli bir davranışı etkileyen her türlü uyarıcı koşullarıyla davranışların temel sebeplerine ilişkin bilgi edinmeyi amaçlayan daldır. Fizyolojik psikoloji, biyolojik süreçlerle davranışlar arasındaki ilişkiyi inceler. Duyu organlarının süreçlerle davranışlar arasındaki ilişkisini inceler. Duyu organlarının yapısı ve işleyişi, kana karışan hormonların fizyolojik yapıyı nasıl etkilediği ve davranışa etkisini inceler.

Örnek-16

- I. Bireyler nasıl tutum geliştirir?
- II. Bebekler dünyaya dair ne bilirler?
- III. Uyku sırasında bedenimizde neler olur?

Bu sorulara sırasıyla aşağıdaki psikoloji alt alanlarından hangileri cevap arayışı içindedir?

	I	II	III
A)	Gelişim	Sosyal	Bilişsel
B)	Sosyal	Klinik	Gelişim
C)	Sosyal	Gelişim	Deneyel
D)	Gelişim	Klinik	Deneyel
E)	Klinik	Gelişim	Sosyal

(2013-LYS)

Çözüm-16

Psikolojinin Uygulamalı Alt Dalları

Din Psikolojisi

Dinsel inançları ve uygulamalı psikolojik bakımdan açıklayan psikoloji dalıdır. Dinsel inançların birey psikolojisindeki işlevi, din değiştirmenin psikolojik boyutu, dinî algıyı belirleyen psikolojik etmenler, konuyla ilgili bazı bilinç hâlleri bu alana giren araştırma konularıdır.

Psikometrik Psikoloji

Psikolojinin ölçme ile ilgili dalıdır. Zekâ, kişilik, yetenek ve ilgi testleri geliştirmek ve var olan testlerin kullanılabilirlik derecesini değerlendirmek temel amaçları arasında yer almaktadır.

Okul ve Eğitim Psikolojisi

Psikolojinin eğitim, öğrenme ve öğretme konularıyla ilgili olan dalıdır. Verimli öğrenme ortamlarının araştırılması ve araştırma bulgularının eğitim ortamlarında uygulanması sorunları üzerinde çalışır.

Danışmanlık Psikolojisi

Danışman psikologlar hem her insanda görülebilecek hafif nitelikli uyumsuzlukları bulunanlara hem de mesleki ve akademik problemleri olanlara yardımcı olurlar.

Klinik Psikoloji

Davranış bozukluklarını tanıma, tedavi etme ve davranış bozukluklarının nedenlerini bilimsel olarak araştırmayı konu edinen psikoloji dalıdır. Davranış bozukluğu olan bireye yardım etmede yararlanılacak teknik, yöntemleri belirlemeye çalışır. Elde edilen verilerle gerekli tedavi uygulanır.

Örnek-17

- I. Eğitim ortamları nasıl iyileştirilebilir?
- II. Psikolojik rahatsızlıklar nasıl teşhis edilmelidir?
- III. Bireysel verimlilik nasıl artırılabilir?
- IV. Davranış bozuklukları neden kaynaklanır?

Burada verilenlerden hangileri ile klinik psikologların ilgilenmesi beklenir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

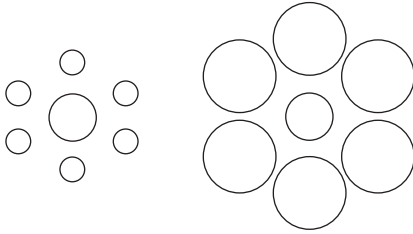
Çözüm-17

Endüstri ve Örgüt Psikolojisi

İş yaşamını iyileştirmek ve üretimi arttırmak amacıyla psikolojinin ilkelerinden yararlanan psikoloji dalıdır. Üretilen araç ve gereçlerin insan yapısına uygun olarak düzenlenmesinde, işe göre personel seçiminde, çalışanların motive edilmesinde, iş veriminin artırılmasında, plan yapma, örgütsel değişim gibi alanlarda eleman örgütlenmesinde psikolojinin ortaya koyduğu bilgilerden büyük ölçüde yararlanılmaktadır.

Örnek-18

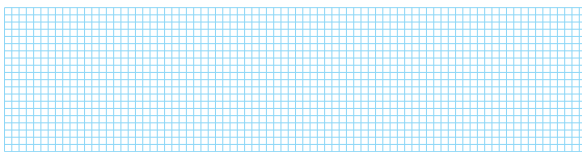
Yukarıdaki şekillerde, ortada yer alan dairelerden soldakini daha büyük algılamamıza karşın bu daireler eşit büyüklüktedir. İnsanın bir nesneyi tek başına değil de çevresiyle ilişki içinde algılamasından kaynaklanan bu özellik, satışlarını artırmak isteyen firmalarca kullanılmaktadır. Örneğin, bir cep telefonu firması yeni bir telefon üretiyor ama aynı özelliklere sahip farklı fiyatlarda birçok firmanın ürünü zaten var. Firma, ürünü fiyat açısından daha cazip hâle getirmek için vitrinlerde kendinden ucuz olanların değil de daha pahalı olan ürünlerin yanına koyuyor.

Bu parçada anlatılanlar, psikoloji disiplinlerinden hangisinin konusuna girer?

- A) Eğitim psikolojisi B) Endüstri psikolojisi
C) Gelişim psikolojisi D) Deneysel psikoloji
E) Bilişsel psikoloji

(2012-LYS)

Çözüm-18

Adalet Psikolojisi

Yasaların hem yapımı sırasında, özellikle suç işlemenin önüne geçerek düzenlemelerin yapılmasında hem de uygulama sırasında ortaya çıkan sorunların giderilmesinde etkili olarak çalışmaktadırlar.

Sağlık Psikolojisi

Sağlık psikologları zihnin bedeni nasıl etkilediğini araştırırlar. Bu tür araştırmalardan elde edilen bilgileri insanın sağlıklı yaşam kalitesini yükseltmede kullanırlar.

Spor Psikolojisi

Bireyin sporda başarılı olması için bedensel ve fiziksel hazırlığının yanı sıra psikolojik durumunun da uygun olması gerekir. Sporunun güdülenmesi, sosyal yaşamı, çevresiyle olan ilişkileri başarısı üzerinde etkili olur. Bu amaçla sporcular için psikolojinin verilerinden yararlanılmaktadır.

Trafik Psikolojisi

Yaya ve sürücülerin trafikteki davranışlarının altında yatan psikolojik süreçleri inceler. Başlıca amacı, trafik kazalarını ve bunların sonucu olan ölümleri azaltabilmektir.

PSİKOLOJİNİN İŞ ALANLARI

Psikoloji bölümü mezunları eğitim kurumlarında öğretmenlik, rehber öğretmenlik, eğitim planlamasında uzman psikolog olarak çalışırlar.

Sağlık kurumlarında, hastanelerde psikolog olarak çalışırlar. Adli kurumlarda adli psikologlardan yararlanılır. Adli psikologlardan bazıları hem psikoloji hem de hukuk eğitimi almışlardır. Ayrıca psikologlar askerî kurumlarda, araştırma merkezlerinde, üniversitelerde hizmet verirler.

PSİKOLOJİNİN DİĞER BİLİMLERLE İLİŞKİSİ

Tüm bilimlerin ortak amacı, insanı ve içinde yaşadığı çevreyi tanımaya çalışmaktır. İnsan ise hem içerisinde yaşadığı fiziksel çevre hem de toplumsal çevresi ile sürekli iletişim hâlinindedir. Dolayısıyla psikoloji, insanı farklı yönleriyle ele alan tüm bilim dalları ile ilişki içindedir.

Psikoloji bilim genetik, zooloji, biyoloji, tıp, fizyoloji, kimya, fizik gibi fen bilimleri ile ilişkili olduğu gibi sosyoloji, antropoloji gibi sosyal bilimlerle de ilişkilidir.

TEST - 2'Yİ ÇÖZEBİLİRSİNİZ.

ÖRNEKLERİN CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9
E	A	D	D	D	E	A	A	A
10	11	12	13	14	15	16	17	18
A	B	B	E	D	E	C	D	B

1. Psikoloji, insan ve hayvan davranışlarını ve bu davranışları etkileyen faktörleri konu edinen pozitif bir bilimdir.

Buna göre;

- I. toplum ve yapısı,
- II. öğrenme ve türleri,
- III. güdü ve güdülenme,
- IV. toplumsal ilişkiler,
- V. psikolojik destek türleri

konularından hangileri psikolojinin inceleme alanına girmektedir?

- A) I, II ve III
- B) I, III ve V
- C) II, III ve IV
- D) II, III ve V
- E) III, IV ve V

2. Psikoloji insan ve hayvan davranışlarını inceleyen pozitif bir bilimdir.

Buna göre psikolojiyle ilgili,

- I. Psikoloji deney ve gözlem yöntemini kullanır.
- II. Psikolojinin konusu davranış ve davranışı etkileyen faktörlerdir.
- III. Psikoloji toplumu konu edinir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. Bazı davranışlar bireysel olarak doğru gibi gelebilir. Fakat bir davranış bireyin yaşadığı toplum, dönem ve kültüre uygun değilse bireyin bu davranışıyla diğer insanlara uyumu güçleşiyor ve bu davranış hem bireyin kendisine hem de diğer insanlara zarar vermeye başlıyorsa psikoloji tarafından bu davranış "anormal davranış" olarak kabul edilir.

Bu parçada psikolojinin hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

- A) Davranışların nedenini açıklama
- B) Davranışları kontrol etme
- C) Davranışları yordama
- D) Davranışları sınıflandırma
- E) Davranışları tedavi etme

4. **Psikoloji;**

- I. pozitif bir bilim olma,
- II. öngörü imkânına sahip olma,
- III. belli bir kültürün eseri olma,
- IV. ideal insan tipi oluşturma,
- V. neden-sonuç ilişkisine dayanma

özelliklerinden hangilerine sahiptir?

- A) I, II ve III
- B) I, II ve V
- C) II, III ve IV
- D) II, IV ve V
- E) III, IV ve V

5. Psikolojide organizmanın iç ve dış uyarıcılara karşı doğrudan verdiği her türlü tepki davranış olarak tanımlanmaktadır. Bu yüzden organizmanın doğrudan gözlenebilen ve ölçülebilen davranışları kadar, gözlenemeyen ve ölçülemeyen davranışları da psikolojinin konusudur.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi organizmanın doğrudan gözlenemeyen ve ölçülemeyen davranışlarına örnek verilebilir?

- A) Hızlı bir şekilde pedal çevirme
- B) Bir şiiri sesli olarak okuma
- C) Yağmurlu bir günde tek başına yürüme
- D) Beden eğitimi dersinde öğretmenin hareketlerini tekrarlama
- E) Üniversiteden mezun olacağını hayal etme

6. Psikolojinin konusu genel olarak organizmanın davranışları, bu davranışların nedenleri ve sonuçlarıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi psikolojinin konusu olan davranışların özelliklerinden biri değildir?

- A) Geçmiş yaşantılardan etkilenme
- B) Beklenti ve tutumlara göre ortaya çıkabilme
- C) Bireyin içinde bulunduğu ortamla ilişkili olma
- D) Bireyin yaşına, cinsiyetine ve sağlığına bağlı olma
- E) Her zaman gözlenebilir olma

7. A. Maslow, her insanın bazı ihtiyaçları olduğunu belirtmiştir. Ona göre bu ihtiyaçlar temelde fizyolojik ihtiyaçlar; sonra güvenlik gereksinimi, ait olma, sevgi-saygı, estetik ihtiyaçlar ve en sonunda da kendini gerçekleştirme ihtiyacıdır. Bu ihtiyaçların doyurulmaması bireyin davranışlarında etkilidir. Örneğin güvenlik ihtiyacı karşılanmayan bir birey hırslı ve sinirli davranışlar sergileyebilir.

A. Maslow'un bu görüşleri aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine aittir?

- A) İnsancıl yaklaşım
- B) Bütüncül yaklaşım
- C) Yapısalcı yaklaşım
- D) Biyolojik yaklaşım
- E) İşlevselci yaklaşım

8. Zihinsel süreçler (algı, bellek, duygu, irade) organizmanın içinde bulunduğu çevrede hayatta kalması için çevreye uyumunu sağlamaya yöneliktir. Bu anlamda çevreye uyumu sağlayan davranışlar kalıcı; çevreye uyumu zorlaştıran davranışlar ise kalıcı değildir. Bu yüzden psikoloji, davranışı etkileyen zihnin işlevi üzerinde durmalıdır.

Bu parçaya göre zihnin işlevi üzerinde duran psikolojik yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilişsel yaklaşım
- B) Biyolojik yaklaşım
- C) Psikoanalitik yaklaşım
- D) Yapısalcı yaklaşım
- E) İşlevselci yaklaşım

9. J. Watson ve I. Pavlov'un önemli temsilcilerinden olduğu davranışçı yaklaşımla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir?

- A) Psikolojinin amacı gözlenebilen ve ölçülebilen davranışlar olmalıdır.
- B) Davranışlar deney ve gözlem yöntemiyle incelenmelidir.
- C) Davranışlar öğrenme yoluyla kazanılmaktadır.
- D) İçerik bakış bir yöntem olarak kullanılmamalıdır.
- E) Zihinsel süreçler de davranışlar kadar incelenebilir.

- 10. • Davranış; düşünme, dikkat ve algı gibi zihinsel süreçlerle şekillenmektedir.
- Davranışların farklı olmasının nedeni zihinsel süreçlerin her bireyde farklı olmasıdır.
- Zihinsel süreçler insan yaşamı boyunca sıralı ve düzenli bir şekilde gerçekleşir.

Verilen bu bilgiler aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine aittir?

- A) Biyolojik yaklaşım
- B) Bilişsel yaklaşım
- C) Psikoanalitik yaklaşım
- D) Yapısalcı yaklaşım
- E) İşlevselci yaklaşım

11. Psikoanalitik yaklaşımın unsurlarıyla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) İd, bireyin ilkel yanının sembolüdür.
- B) Kişilik, bilinçaltı öğelerden etkilenir.
- C) İd, ego ve süper ego kişiliği belirler.
- D) Süper ego benliğin ilkel ve haz ilkesine göre hareket eden bileşendir.
- E) Ego, id ve süper egoyu dengelemeye çalışır.

1. I. Beslenme ile depresyon
II. Mutluluk ile sağlıklı olma

Verilen değişkenler arasındaki ilişkiyi öğrenmek isteyen bir psikolog aşağıdakilerden hangisini kullanmalıdır?

- A) Doğal gözlem
B) İçe bakış
C) Korelasyon
D) Vaka incelemesi
E) Test

2. Bir psikolog danışanın sorunlarını çözmek için öncelikle onun sorunlarını bilmelidir. Bu sorunlar üzerinde danışanın bakış açısı da terapi türünü belirleyeceğinden psikolog ilk olarak danışanın tanımalıdır. Bir insanı tanımanın ilk yolu ise onunla yüz yüze gelmektir. Bir psikolog danışanı yüz yüze geldiğinde onun duruşundan, mimiklerinden ve hareketlerinden onunla ilgili birçok bilgi edinebilir. Bu yüzden danışanı yüz yüze gelip konuşma tüm psikologların ilk yapacağı şey olmalıdır.

Bu parçada aşağıdaki psikolojik yöntem ve tekniklerin hangisinin gerekliliğinden bahsedilmiştir?

- A) Anket
B) Test
C) Görüşme
D) Biyografi
E) Vaka incelemesi

3. İki değişkenden biri artarken diğeri de artıyor ya da biri azalırken diğeri de azalıyorsa bu iki değişken arasında pozitif korelasyon vardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi pozitif korelasyona örnek verilebilir?

- A) Kitap okuma ile anlama düzeyi
B) Çağırışım ile unutmama
C) Yetersiz beslenme ile sağlıklı olma
D) Spor yapma ile esmer olma
E) Kendine güven ile özgüvensizlik

4. Bireylerin ilgi ve beklentilerini belirlemek amacıyla onların belirli bir konu hakkındaki görüşlerini toplamak soru listeleri hazırlamayı gerektirir. Bu soru listeleri büyük gruplarla çalışılacağı zaman oldukça işlevseldir.

Bu parçada bahsedilen araştırma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deney
B) Anket
C) Korelasyon
D) Doğal gözlem
E) Vaka çalışması

5. Psikologların birbirleriyle tanıştığı bir konferansta;
K: Ben bir hastanede çalışıyorum. Normal olmayan davranışların teşhis ve tedavisiyle ilgileniyorum.
L: Ben, müfredatların, derslerin ve öğrenme tekniklerinin öğrencilerin zihinsel ve bedensel durumlarına uygun olup olmadığını denetliyorum.
M: İnsanların toplumsal koşullardan etkilendiğini bulmak benim alanım.
N: Bireylerin belli yaş ve dönemlerinde hangi bilişsel, biyolojik ve sosyal özelliklerinin ortaya çıktığını araştırıyorum.

Bu parçada psikolojinin hangi alt dalıyla ilgili bir veri yoktur?

- A) Klinik psikoloji
B) Eğitim psikolojisi
C) Danışmanlık psikolojisi
D) Gelişim psikolojisi
E) Sosyal psikoloji

6. Bireylerin yaşamlarını bebeklik, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik ve yaşlılık gibi dönemlere ayırarak bu dönemdeki değişimleri izlerler.

Bu bilgi aşağıdaki psikoloji alt dallarından hangisiyle ilgilidir?

- A) Klinik psikoloji
B) Eğitim psikolojisi
C) Sosyal psikoloji
D) Deneysel psikoloji
E) Gelişim psikolojisi

7. I. Sporcuların moral ve motivasyonlarıyla ilgilenme, sporcuların karşılaştıkları sorunlarda onlara yardımcı olma amacıyla ortaya çıkan psikoloji alt dalı.
- II. Bireylerin dinî yaşantılarının davranışları üzerindeki etkilerini inceleyen psikoloji alt dalı.
- III. Suç teşkil eden durumlarda suçlu psikolojisini ele alan ve danışmanlık hizmeti veren psikoloji alt dalı.

Verilen psikoloji alt dalı aşağıdakilerin hangisinde doğru bir şekilde sıralanmıştır?

- A) Sağlık psikolojisi - Din psikolojisi - Spor psikolojisi
- B) Deneysel psikoloji - Danışmanlık psikolojisi - Adli psikoloji
- C) Klinik psikoloji - Din psikolojisi - Danışmanlık psikolojisi
- D) Spor psikolojisi - Din psikolojisi - Deneysel psikoloji
- E) Spor psikolojisi - Din psikolojisi - Adli psikoloji

8. Bireylerin her problemi ağır ve sürekli bir psikolojik sorun olarak görülmemelidir. Bazen birey hayat karşısında geçici olarak huzursuzluk hissedebilir, hafif derecede bunalımlar yaşayabilir. Bu durumda yaşadığı sorunları çözmesinde, kendini tanımasında ve hayatta tökezlediği durumlarda kararlar almasını sağlamada ona gereken destek verilebilir.

Bu parçada bahsedilen destek aşağıdakilerden hangisi tarafından verilmektedir?

- A) Klinik psikolog B) Sosyal psikolog
- C) Gelişim psikoloğu D) Danışman psikolog
- E) Adli psikolog

9. **Değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkisini belirlemeye çalışan ve bu durumda da bir bakıma diğer alt dallara veri sağlayan psikoloji alt dalı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Bilişsel psikoloji B) Eğitim psikolojisi
- C) Endüstri psikolojisi D) Sağlık psikolojisi
- E) Deneysel psikoloji

10. Biyolojik yaklaşıma göre davranışların kökeni biyolojik temellidir. Bu yüzden davranışların nedenini anlamak için biyolojik yapıyı ve biyolojik unsurların işlevini bilmek gereklidir. Örneğin iç salgı bezlerinin salgıladığı hormonlar davranışları anlamada en önemli unsurlardan biridir.

Biyolojik yaklaşım, bu görüşünü temellendirirken aşağıdaki bilim dallarından hangisiyle ilişki içindedir?

- A) Fizik B) Fizyoloji C) Sosyoloji
- D) Antropoloji E) Coğrafya

11. Bilimlerin gelişmesiyle birlikte bilimsel alanda çalışanların uyması gereken bazı ahlaki kurallar oluşturulmuştur. Bu kurallar dünya çapında genelleştirilerek "meslek etiği"ni oluşturmuştur. Psikoloji de bir bilim olduğu için bu kurallardan psikologlar da sorumlu tutulmaktadır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi bir psikoloğun "meslek etiği" çerçevesinde yapması gereken davranışlardan biridir?

- A) Bilimsel çalışmalarının amacını deneklerinden saklamak
- B) Deney ve gözlemlerin sayısını mümkün olduğunca sınırlamak
- C) Bilimsel çalışmalar konusunda nesnel bir tutum sergilemek
- D) Hipotezlerini sezgileri ışığında değerlendirmek
- E) Araştırmasına katılan deneklerin gizli bilgileri konusunda şeffaf olmak

1. İçerik bakış yöntemi çıkmaz bir sokaktır. Önemli olan gözlenebilen ve ölçülebilir etkinliklerdir. Bu nedenle televizyon seyretmek düşünmek değil, televizyon seyretmek bir davranıştır.

Bu parçada görüşleri verilen psikoloji yaklaşımını aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Psikodinamik yaklaşım
- B) Davranışsal yaklaşım
- C) Biyolojik yaklaşım
- D) Yapısalcı yaklaşım
- E) Bilişsel yaklaşım

2. Psikolojide yapılan çalışmaların amacı, insan davranışlarının kaynağını bulmak, insanın hangi etki altında ne tür bir tepki gösterdiğini saptamak, böylelikle insan davranışlarını yönlendirebilmektir.

Bu parçada psikoloji biliminin hangi amacından söz edilmektedir?

- A) İnsan davranışlarını tanımlama ve kontrol etme
- B) Bireyin normal dışı davranışlarının nedenlerini saptama
- C) Bireyin toplumla ve kendisiyle uyumlu olmasını sağlama
- D) Verileri iş ve çalışma hayatına uygulayarak verimini artırma
- E) Bireylerin gelişim dönemlerindeki ödevlerini belirleme

3. Freud'a göre bilinçaltına itilmiş duygu ve ihtiyaçlar tam anlamıyla baskı altına alınamaz. Bunlar biçim değiştirerek bilinç yüzeyine çıkar ve bireyi nedeni anlaşılması güç olan davranışlara iter.

Freud'un bilinçaltını önemsemesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireyi gizemli bir varlık olarak görmesi
- B) Bilinçaltının doğrudan gözlenememesi
- C) Yaşam boyunca değişmemesi
- D) Kalıtımın etkilerinin açığa çıkarılması
- E) Bilinçli davranışlara kaynaklık etmesi

4. Arkadaşları arasında çok sevilen ve lider olarak kendisini kabul ettiren bir genç, sevdiği kızın kendisine ilgi göstermemesi üzerine çevresiyle bağlarını koparıyor ve zaman zaman saldırgan davranışlar sergiliyor.

Bu kişinin davranış bozukluğuna aşağıdaki psikoloji alt dallarından hangisi daha çok yardımcı olur?

- A) Gelişim psikolojisi
- B) Eğitim psikolojisi
- C) Öğrenme psikolojisi
- D) Sosyal psikoloji
- E) Danışmanlık psikolojisi

5. Bir olayın deneysel yöntemle incelenmesi için bu olayın laboratuvar ortamında tekrar ortaya çıkarılabilmesi gerekir. Laboratuvar ortamında tekrarlanamayan olaylar deneysel yöntemle incelenemez.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi deneysel yöntemle incelenemez?

- A) Fizyolojik güdüler
- B) Öğrenme yöntemleri
- C) Geçmiş yaşantılar
- D) Zekâ
- E) Duyum-algı ilişkisi

6. "Dikkat ile hata sayısı arasında negatif korelasyonun olması" aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Dikkat ile hata sayısı arasında anlamlı bir ilişki den söz edilemez.
- B) Dikkatli olma arttıkça insanların hata sayısı da artar.
- C) Hata sayısı arttıkça dikkatli olma oranı da artar.
- D) Dikkat arttığında hata sayısı azalma gösterir.
- E) Her insanın dikkati ve hata yapma oranı aynı değildir.

7. Psikoloji reklamlardan zayıflama rejimlerine, personel seçiminden, iş veriminin artırılmasına ve modern yönetim ilkelerinin işletmelerde uygulanmasına kadar geniş bir alana yayılmıştır.

Bu parçada psikoloji biliminin hangi özelliği dile getirilmektedir?

- A) İnsan davranışlarının anlaşılmasını sağlaması
- B) Deney sonuçlarının genellenebilir olması
- C) Gözlenebilen davranışları incelemesi
- D) Birçok alanda uygulama olanağı bulması
- E) Bilimsel yöntemleri kullanması

8. 7-9 yaşları arası kızlardan oluşan bir grup çocuğa okuma hızı ile ilgili deney uygulanıyor. Bu çocuklara önce oda sessizken, daha sonra yüksek sesle müzik çalınarak okuma yaptırılıyor.

Bu araştırmanın bağımsız değişkeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cinsiyet
- B) Yaş
- C) Yüksek sesli müzik
- D) Okuma hızı
- E) Okuma parçasının uzunluğu

9. İngiltere'de kalabalık bir caddede deney yapılıyor. Yoldan geçen insanlar, iyi giyimli bir kişi aniden yere düştüğünde ona yardımcı oluyorlar. Daha sonra deney, aynı kişinin kötü giyimli olarak yere düşmesi durumunda gerçekleştirildiğinde yoldan geçen insanların o kişiye yardımcı olmadığı gözleniyor.

Parçada söz edilen örneği aşağıdaki psikoloji alt dallarından hangisi inceler?

- A) Endüstri psikolojisi
- B) Danışmanlık psikolojisi
- C) Eğitim psikolojisi
- D) Sosyal psikoloji
- E) Uygulamalı psikoloji

10. Davranışlar üzerinde psikolojik durum ve çevrenin de etkisi vardır. Ancak davranışın oluşmasında uyarıcıları ileten, sinir sistemini etkileyen, iç salgı bezlerinin etkinliklerini değerlendiren beynin organik yapısı da önemlidir.

Bu görüşü savunan psikoloji yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hümanist yaklaşım
- B) Davranışsal yaklaşım
- C) Biyolojik yaklaşım
- D) Psikodinamik yaklaşım
- E) Gestaltçı yaklaşım

11. Psikoloji bilimi insanların anormal davranışlarını da inceler. Bu nedenle akıl hastalıklarının nedenlerini araştıran, onları sınıflandıran, hastaları tedaviye çalışan bilimlerle de ilişkili olmak zorundadır.

Bu parçaya göre psikoloji, aşağıdakilerden hangisiyle iş birliği yapmalıdır?

- A) Fizyoloji
- B) Biyoloji
- C) Psikiyatri
- D) Felsefe
- E) Antropoloji